

TROŠKOVI IZGRADNJE MLEKARA PODIGNUTIH UZ POMOĆ UNICEF-a

Sporazum između UNICEF-a i Vlade FNRJ potpisan je 20 novembra 1947 godine, a već u januaru 1948 počele su da stižu prve pošiljke pomoći UNICEFa za decu, prvenstveno mleko u prahu. Vrednost pomoći u mleku u prahu i drugim artiklima ishrane iznosila je do kraja 1951 godine oko 10 miliona dolara.

Prelaskom UNICEFa sa hitnih pomoći ratom opustošenim zemljama Evrope na dugoročne programe zaštite majki i dece širom sveta, povedeni su razgovori sa UNICEFom radi dobijanja opreme za izgradnju mlekara, umesto daljih pošiljki velikih količina mleka u prahu. Razmatrajući privredni razvoj naše zemlje UNICEF je uočio realne mogućnosti, da uz njegovu pomoć Jugoslavija izgradi sopstvenu mlekarsku industriju i da samostalno snabdeva decu i građanstvo zdravim i kvalitetnim mlekom. Pošto su se uskladila zajednička gledišta, 1949 godine počeo je da se ostvaruje prvi plan izgradnje fabrika za proizvodnju mleka u prahu i mlekara za pasterizaciju mleka.

Od 1949 do kraja 1957 godine u saradnji sa UNICEFom postignuti su izvanredni rezultati u izgradnji modernih mlekarskih pogona sa širokom mrežom sabirnih stanica. Tako danas imamo izgrađene i puštene u rad 3 fabrike za proizvodnju mlečnog praha i 13 konzumnih mlekara za pasterizaciju mleka, i određeni broj sabirnih stanica, koje su u stvari male mlekare. U 1958 godini počinje izgradnja četvrte fabrike mlečnog praha u Zaječaru i prve konzumne mlekare za sterilizaciju mleka u Splitu, a očekuje se i završetak izgradnje mlekare u Pančevačkom Ritu kraj Beograda.

Podignute mlekare pored svog osnovnog zadatka u proizvodnji i pripremanju zdravog mleka za decu, ubrzo su pokazale višestruki značaj svoga postojanja i delovanja. Svojim radom one vrše pozitivan uticaj na povećanje proizvodnje i potrošnju mleka i mlečnih proizvoda, pored sistematske zdravstveno vaspitne delatnosti i poboljšanja dečje ishrane. Kako proizvođači, tako i roditelji dolaze do saznanja o vrednosti ove životne namirnice, neophodno potrebne deci za njihov normalan razvoj. Postojanje savremenih mlekarskih pogona vrši pored toga pozitivan uticaj i na domaću proizvodnju mlekarske opreme, podiže stručnost mlekarskog osoblja, vrši se lagana i sistematska preorijentacija i menjanje navika u načinu ishrane stanovništva, smanjuje oboljevanja i smrtnost dojenčadi itd., itd.

Kada se kroz sve ovo posmatra značaj izgradnje mlekara i pomoć UNICEFa, onda tek može, da se razume ogromno investiranje novca za njihovo podizanje. Od početka programa izgradnje mlekara do kraja 1957 godine investirano je kako sledi:

1949 godine	75,300.000.—	dinara
1950 »	227,394.000.—	»
1951 »	482,649.645.—	»
1952 »	454,627.355.—	»

1953 godine	495,559.237.—	dinara
1954 »	533,492.290.—	»
1955 »	781,013.905.—	»
1956 »	609,233.000.—	»
1957 »	607,769.000.—	»
Ukupno FNRJ:		4,267,038.432.— dinara

Nasuprot ovom dinarskom iznosu pomoć UNICEFa do kraja 1957 godine iznosi 1,951.200.— dolara, što se realizuje u isporukama moderne mlekarske opreme koja se ne proizvodi u Jugoslaviji. Ovakva srazmera obostranog ulaganja očigledno ukazuje na stimulativan karakter UNICEF-ove pomoći i oslanjanje na sopstvene mogućnosti izgradnje pogona i unapređenja sirovinske baze.

Opravdanost ovakve UNICEFove pomoći i politike uočile su mnoge nerazvijene zemlje, i njegova je delatnost sada znatno proširena i van Evrope, gde je prvo počela da se ostvaruje. Pored Poljske, Čehoslovačke, Jugoslavije, Finske, Grčke, Italije i Turske u Evropi, nastavljena je izgradnja mlekara uz pomoć UNICEFa u Iraku, Indiji, Indoneziji, Nigeriji, Malti, a u zemljama Srednje i Južne Amerike od Meksika do Čilea.

Nastavljajući rad i pomoć UNRRA-e, UNICEF je podelio deci širom sveta oko 800 miliona funti mleka u prahu. Danas mnoge zemlje zahvaljujući razvoju sopstvene mlekarske industrije, dobrim delom same obezbeđuju neophodne količine mleka deci, omogućavajući da UNICEF efikasnije deluje u drugim delovima sveta, gde je mleko još uvek deficitaran artikal dečje ishrane.

Danas deca Jugoslavije, a pored njih majke i ostalo građanstvo, zahvaljujući ovoj uspešnoj međunarodnoj saradnji imaju u velikim gradovima i industrijskim mestima obezbeđeno zdravo i kvalitetno pasterizovano mleko u bocama, a dojenčad i mala deca širom cele Jugoslavije punomasno mleko u prahu prvoklasnog kvaliteta iz domaćih fabrika. Na ovaj način su naročito obezbeđeni pasivni i kraški krajevi države potrebnim količinama mleka za decu.

Zbog svega toga ogromna dinarska sredstva uložena u izgradnju mlekara tek će sada da dođu do izražaja, kada pogoni počnu da rade punim kapacitetom i kada majke budu tražile mleko samo iz ovih mlekara, pasterizovano, zdravo, kvalitetno i bez opasnosti po zdravlje njihove dece. U tome baš i jeste sva veličina saradnje UNICEFa i Vlade FNRJ.

Ing. Dinko Kaštelan, Zagreb

Stručno udruženje mlj. privr. org. Hrv.

UTJECAJ KRME NA KVALITET MLIJEKA

Institut za proizvodnju mlijeka Saveznog istraživačkog zavoda za mljekarstvo u Kielu je god. 1956. na osnovu dosad izašle obimne literature donio naučni prikaz i kritički osvrt na utjecaj krme na kvalitet mlijeka.

Prikaz se osvrće na utjecaj krme na količinu masti u mlijeku na konzistenciju mliječne masti, na količinu bjelancevine i vitamina A, B i D.